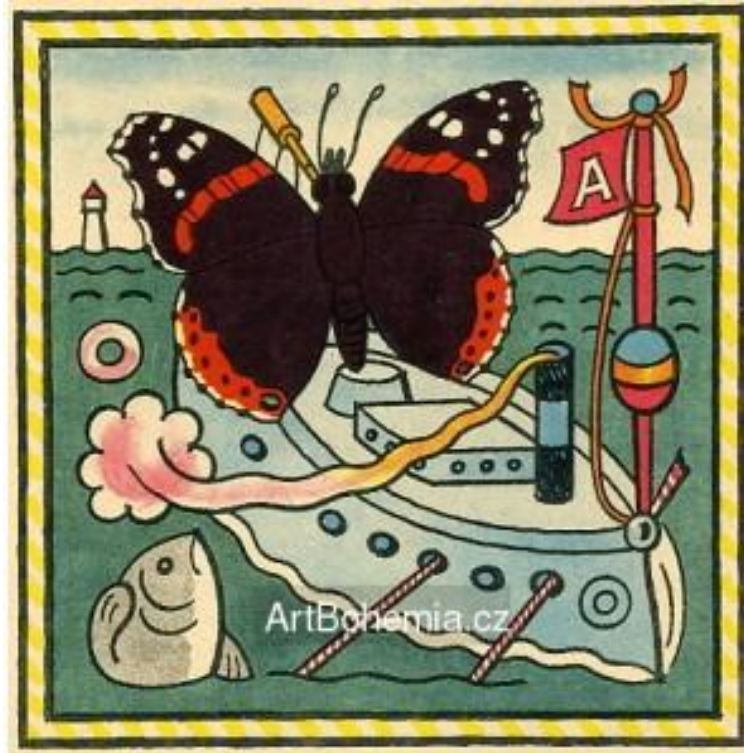

vtelenie - inkarnácia

vtip - v umení v prenesenom význame originálne riešenie témy; pozri *humor*

J. Lada: Babočka admirál (farebný litooffset)

vučedolská kultúra - podľa lokality Vučedol v Chorvátsku; archeologická kultúra mladého *neolitu* v Karpatskej kotline (3000 a 2200 pr.Kr.), zasahujúca až na Slovensko a Moravu, so stredom v Sýrmii a východnej Slavónii na pravom brehu rieky Dunaj, ale možno v celej Panónii, západnom Balkáne a juhu; bolo teda súčasníkom sumerského obdobia v Mezopotámii a archaického obdobia v Egypte a najstarších osád Troje (Trója I a II); vznikla zlúčením bývalej badenskej kultúry a kultúr indoeurópskej stepi; bola silne ovplyvnená kostolatskou kultúrou; chorvátski vedci naznačujú, že obyvatelia vučedolskej kultúry mali starobylý indo-európsky kalendár a základné astronomické vedomosti; vučedolská keramika sa stala známou po celom svete; mala charakteristický bikonický tvar a typické ozdoby; uchá nádob boli takmer nefunkčné, ale mali symbolický význam: horizont, hory, nebo podsvetie, slnko, súhvezdie Orion, Venuša atď.; jeden z najslávnejších kusov vučedolskej je rituálna nádoba z 2800-2500 pr.Kr. špekulatívne nazvaná Vučedolská holubica; najnovšie výklad je, že ide nádobu v tvare mužského Partridge, symbolu plodnosti, ktorý zaujíma obranný postoj proti útoku predátorov hniezdo na jarabice na zemi;

https://en.wikipedia.org/wiki/Vu%C4%8Dedol_culture

Vučedolská holubica (2800-2500 pr.Kr.)

vúdú - tiež vodu, vodum alebo angl. *woodoo*; názov podľa mena lesného ducha; synkretistické náboženstvo pochádzajúce z karibského štátu *Haiti*; obsahuje v sebe predovšetkým prvky polyteistické tradície západnej Afriky a rímskeho katolicizmu, je však tiež ovplyvnené náboženstvom indiánskych kmeňov Karibov a Arawakov, *slobodomurárstvom*, martinismom a dielom Eliphas Léviho; náboženstvo čiernych otrokov zrodené v 16.st. ako kombinácia tradičnej černošskej viery a nanúteného *katolíckeho náboženstva*; vznik na Haiti, spolu s Afričanmi vrátené späť na africký kontinent (najmä Benin, pozri *beninské umenie*); vúdú je aj názov náboženstva aj osoby hlavného boha Veľkého Majstra ponášajúceho sa na kresťanského Boha; významným prvkom je viera v duchov *loa*, ktorí sa zmocňujú svojich uctievačov; súčasťou viery sú tranzové tance a obety zvierat; pozri *mágia, náboženstvo; démonolatria, mágia čierna; zombie*

-vudu alebo vúdú alebo voodoo je nejednoznačné označenie pre skupinu náboženských kultov, ktoré vychádzajú zo spoločných koreňov v západnej Afrike; tam (na území štátov Benin a Togo) sa dodnes praktizuje prastaré náboženstvo „vodun“, spočívajúce v uctievaní predkov a nebeských božstiev; termínom „vudu“ sa označuje náboženský kult rozšírený na Haiti a v Dominikánskej republike; ku kultu voodoo sa viaže celý rad zľudovených mýtov a povier (napríklad o prepichovaní bábik), ktoré vznikli predovšetkým na základe pokriveného spodobovania tohto náboženstva ako akéhosi „kultu zla a čiernej mágie“; slovo „voodoo“ označuje aj kreolské rituály a bylinkové liečiteľstvo v americkom meste New Orleans, z ktorých sa spravidla vytratila pôvodná *polyteistická* náboženská tradícia; u nás sa praktizovanie autentického haitského vúdú venujú skôr malé skupiny osôb alebo jednotlivci; história vúdú začala rokom 1697, kedy Španieli postúpili západnú Hispaniolu Francúzsku a tí do svojej novej kolónie začali dovážať čiernych otrokov z Afriky; kruté zaobchádzanie s otrokmi viedlo k častým vzburám a útekom, utečenci nachádzali útočisko v horách a vytvárali komunitu Maroonov; v nej sa zachovávali pôvodné africké tradície

i viera; začala byť spoločne uctievané božstvá rôznych afrických kmeňov, napríklad kmeňov Fon a Ewe z Dahomey (dnešného Beninu) alebo Jorubov z dnešnej Nigérie; v tejto viere sa objavili aj prvky náboženstva preživších Indiánov; mali vplyv napríklad na obrazce vévé a predstavy oplzlých duchov mŕtvych Ghedi; svoj vplyv mal samozrejme aj rímsky katolicizmus, pretože otrokári mali povinnosť krstiť svoje otrokov; hoci otroci boli v kresťanskej viere vyučovaní minimálne, veľký dojem v nich vyvolala katolícka ikonografia, a tak vyznávači vúdú prevzali svätých ako symboly svojich božstiev: treba sv. Patrik s hadom sa stal symbolom Damballaha a *Mater Dolorosa* symbolom Ezili Fredy; niektorí svätí boli sami považovaní za mocných obhajcov a stali sa prakticky pre vúdúistov duchmi vúdú; posledným vplyvom bolo *slobodomurárstvo*, ktorého iniciačné obrady nahradili tradíciu tajných spoločností v pôvodnej africkej spoločnosti; kolonisti sa snažili toto náboženstvo potlačiť, zakazovali svojim otrokom zúčastňovať sa tancov a *houngani* a *mambo* (kňazi a kňažky) boli kruto popravovaní; v čase americkej intervencie na Haiti (od roku 1915) sa objavili prvé stereotypy okolo vúdú, ako *kanibalizmus*, chodiace mŕtvoly (pozri *zombie*) a orgie za zvukov bubnov; proti tomuto náboženstvu sa silno postavila ako katolícka cirkev, tak protestantskí misionári; v tom čase sa však aj o vúdú začali zaujímať vedci, napríklad antropológ Melville J. Herskovits vo svojom diele *The Myth of the Negro Past* (Mýtus o černošskej minulosti, 1941), dokazoval, že haitské náboženstvo si zachováva pôvodné africké vplyvy; pod vplyvom amerických okupantov Haiti, ktorí nerozlišovali medzi mulatmi a černochochmi, sa k haitským koreňom, vrátane vúdú, začala obracať aj miestna mulatská elita; na toto obrodenie mal vplyv predovšetkým François Duvalier, budúci prezident Haiti, a jeho kolektív umelcov a intelektuálov Les Griots; v 90. rokoch s nástupom prezidenta Aristida, ktorý pri svojej inaugurácii privítal predné houngany a mambo, začala oficiálna moc nazerať na vúdú pozitívne, vzhľadom na to, že náboženská tradícia Haiti láka do krajiny mnoho turistov

<https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BAd%C3%BA>

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Vudu>

<http://www.deliriumsrealm.com/voodoo-dolls/>

<http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%83%D0%B4%D1%83>

Magická soška vúdú (antika, 2.-3.st.)

Oltár vúdú (Abomey, Benin)

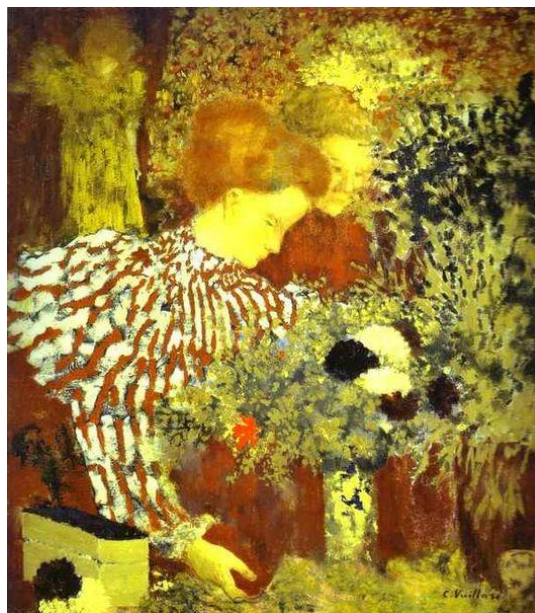
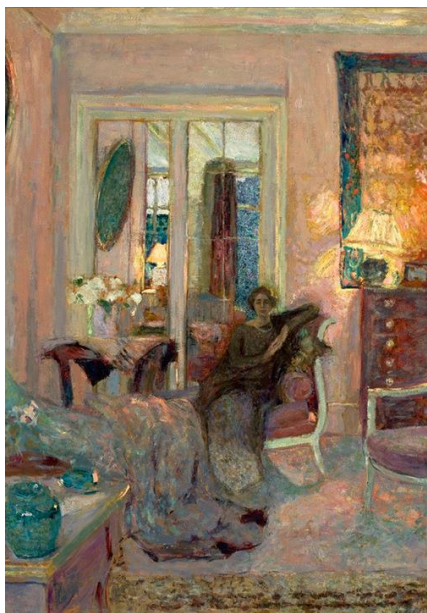
Vuillard Edouard - (†1940); francúzsky maliar a grafik spojené so skupinou *Nabis*; pozri *skupina*

http://en.wikipedia.org/wiki/%C3%89douard_Vuillard

http://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89douard_Vuillard

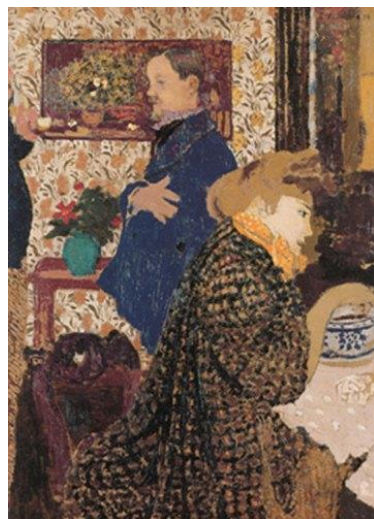
E. Vuillard: Le Grand Teddy (1918)

E. Vuillard: Princesa Bibesco
E. Vuillard: Pásikavý živôtik (1895)

E. Vuillard: Interiér (1902)
E. Vuillard: Raňajky (1894)

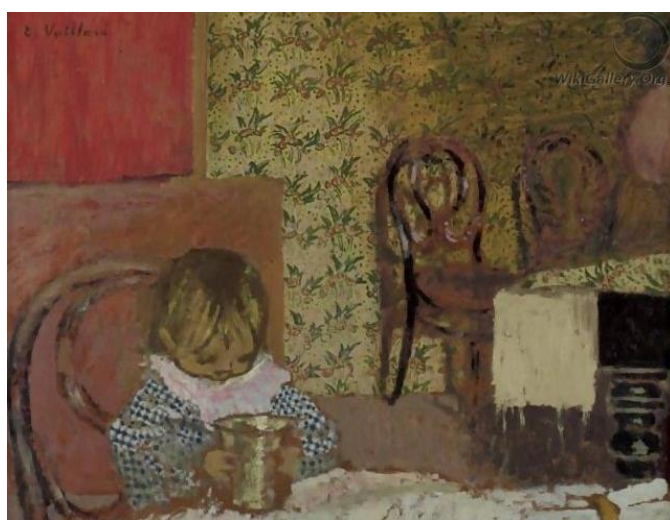
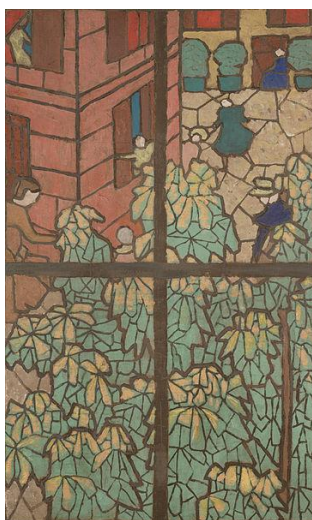
E. Vuillard: V pracovnej miestnosti (1893)

E. Vuillard: Portrét Misia Sert Valloton Villeneuve

E. Vuillard: Po večeri (1900)

E. Vuillard: Bulvár Battignolles (1910)

E. Vuillard: Gaštany (1894-1895)

E. Vuillard: Dieťa

vulgárny, vulgárnosť - pozri *bodegón*; *bambocianti*, *zadok*, *lajno*

P. Bruegel st: Traja karnevaloví šašovia

Vulgáta - latinský preklad *bible* vychádzajúci z kritickej verzie *Vetus Latina*, schválený však až 1546 *Tridentským koncilom*; vtedy sa stala oficiálnym biblickým textom *katolíkov*; bola rozšírená v 8 tisícoch rukopisov; autorom bol *cirkevný otec Hieronymus*, ktorému s prekladom z hebrejčiny a gréčtiny pomáhala rímska patricijka sv. Pavla Rímska s dcérou Eustochiou; najstaršou verziou Vulgáty je *Codex Fuldensis* z roku 541-546; prvou tlačenou verziou Vulgáty je *Guttenbergova* 42 riadková *biblia* z roku 1455, českou verziou je *Biblia Kralická*; Vulgáta prispela napomohla k tomu, že sa latinčina stala v stredoveku živým jazykom; až v neskorom stredoveku bola Vulgáta prekladaná do národných jazykov; pozri *Erat autem hora tertia, Una autem sabbati Valde, Initium Evangelii Iesu Christi*

www: pre katolícku a iné cirkvi je tento text zo 4.st. dodnes autentickým a záväzným dielom; v skutočnosti však len sám Hieronym zmenil evanjeliá vo Vulgate, ako sám tvrdil, „len na približne 3.500 miestach“, pretože vlastne bolo treba urobiť ešte oveľa viac zmien; Hieronym sa sťažoval, že budúce generácie ho budú nazývať falšovateľom ako to vyplýva z jeho korešpondencie s pápežom

-v súvislosti s heslom *Vetus latina Hispana*; zbierka prekladov niektorých častí bible do latinčiny, používaná v Španielsku ešte pred *Vulgátou*; hoci bola *Hieronymova* Vulgata dokončená v *Betleheme* v Palestíne, do Španielska sa dostala mimoriadne rýchlo; keď sa zámožný muž Lucinius dozvedel, že Hieronymus pripravuje latinský preklad bible, rozhodol sa ho čo najskôr získať; tak vyslal do Betlehema šiestich pisárov, aby mu urobili opis tohto prekladu a priniesli mu ho do Španielska; postupne Vulgata nahradila *Vetus latina Hispana*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Vulgatahandschrift>

F. Zurbarán: Sv. Hieronymus, Pavla Rímska a sv. Eustochia (1638-1640)

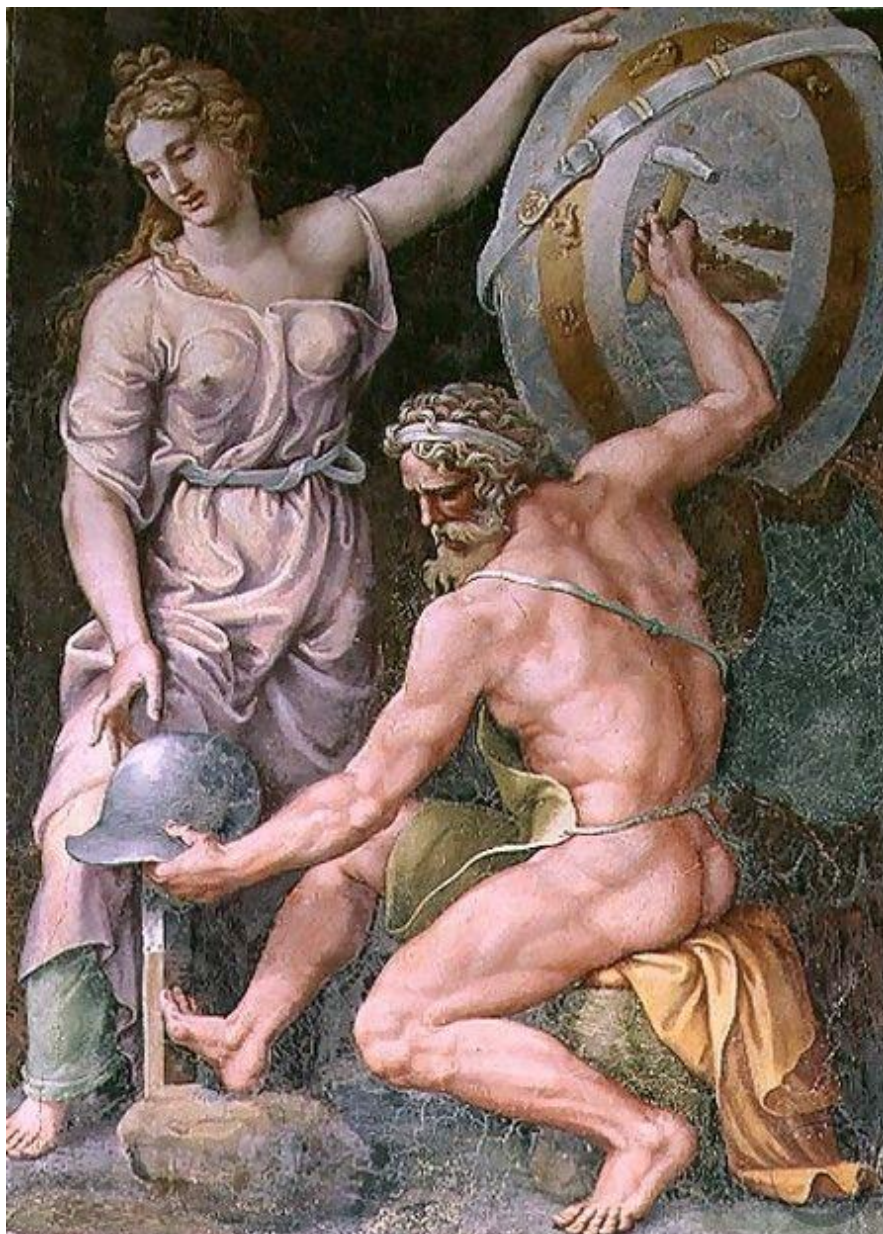
Vulliamy Benjamin - (†1811); anglický hodinár; vyrobil kyvadlové hodiny, ktoré boli v r. 1780-1884 oficiálnym regulátorom času v Londýne; bol synom švajčiarskeho hodinára Justina Vulliamyho, ktorý sa presťahoval do Londýna; Benjamin Vulliamy pokračoval v kariére svojho otca a v dospelosti získal povest' výrobcu malých hodín a dekoratívnych prenosných hodín, ktoré zdobili haly domov zámožných vrstiev; 1773 sa stal kráľovským hodinárom Juraja III.; okolo r. 1780 bol poverený vytvorením hodín, ktoré mali slúžiť pre observatórium Kew; slúžili až do roku 1884, keď boli nahradené Greenwichem; hodiny Benjamina Vulliamyho mali veľkú hodnotu a svojho času boli technologickým vrcholom; jedny z jeho hodín boli darom čínskeho cisárovi, ktoré mu priviezol gróf George Macartney pri svojej diplomatickej ceste do Peking; niekedy boli Vulliamyho hodiny kombinované s porcelánom, čím vznikali predmety kombinujúce vedu a umenie; celkový design vytváral sám Vulliamy, ale zamestnával aj významných rezbárov ako napr. Johna Dearea; porcelánové figúrky vytvárala derbská porcelánka Royal Crown Derby; pozri *hodinári*

https://en.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Vulliamy

B. Vulliamy: Stolné porcelánové hodiny s postavou Uranie a Putti (porcelán Derby, 18.st.)

Vulkán – lat. Vulcanus; *rímska* podoba *Hefaista*, boha *ohňa* a *remesiel*; jeho pomocníkmi podľa Rimanov boli *Kyklopi*; pozri *Lara*; *rímski bohovia*, *rímska mytológia*

G. Romano: Vulkán ková zbroj pre Achillea (freska, 16.st.)

G. Romano: Stará žena a Vulkán (detail z fresky Hostina bohov, Sala di Psyche, Palazzo del Tè, Mantova, 1526-1528)

G. Romano: Vulkánova dielňa (16.st.)

A. Van Dyck: Venuša žiada Vulkána o zbroj pre Aenea

G. Vasari: Vulkánova dielňa (1567-1568)

F. Bassano II.: Vulkánova vyhňa (2.pol. 16.st.)

D. Velasquez: Vulkánova vyhňa (1630)

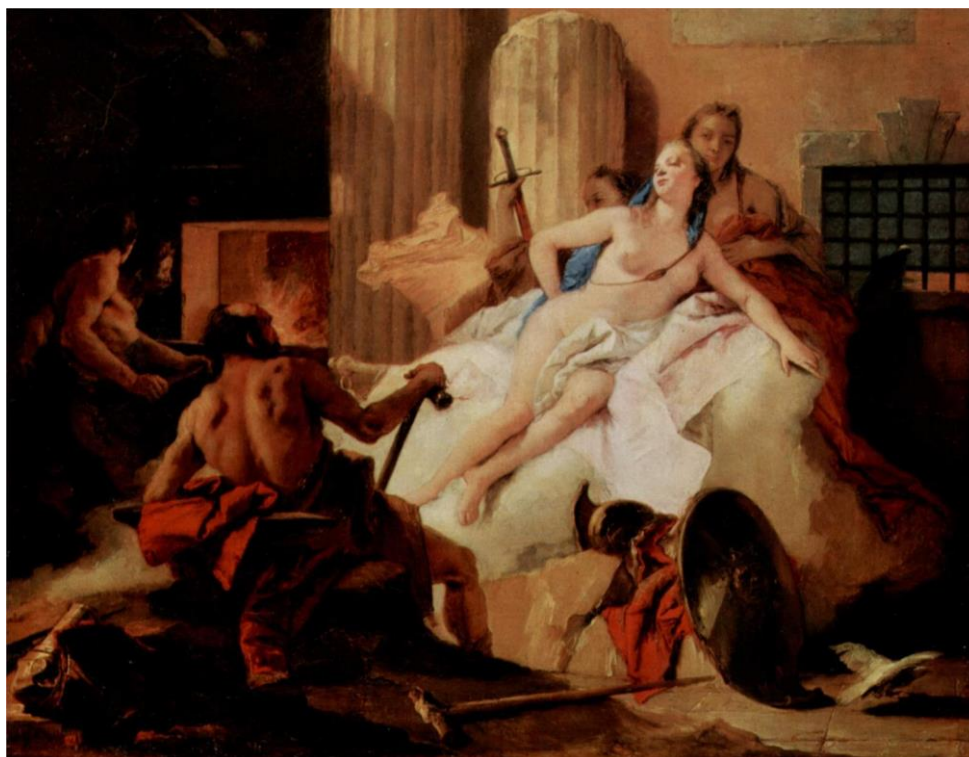
L. Giordano: Vulkánova vyhňa (17.st.)

D. van Baburen: Prometheus spútaný Vulkánom (1623)

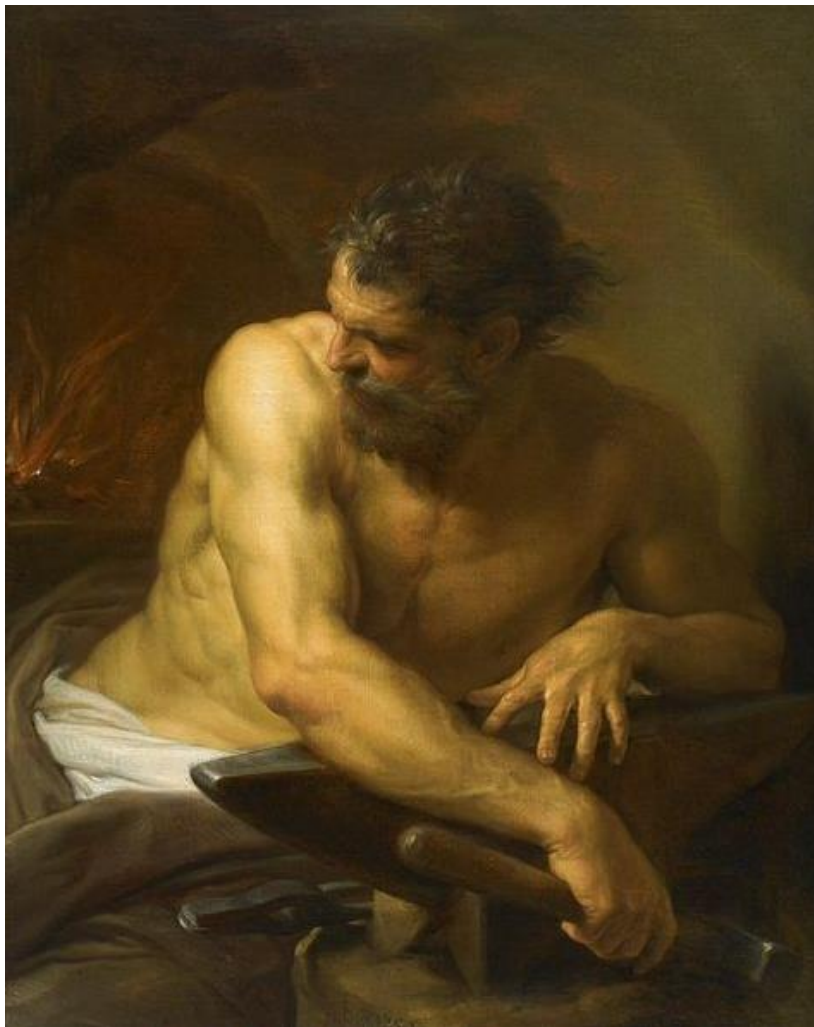
F. Boucher: Vulkánova dielňa

G. B. Tiepolo: Venuša a Vulkán (18.st.)

J. Tintoretto: Vulkánova kováčska vyhňa (16.st.)

P. Batoni: Vulkán vo svojej vyhni (1750)

G. B. Tiepolo: Venuša žiada Vulkána o zbroj pre Aenea (18.st.)

G. B. Tiepolo: Venuša a Vulkán (18.st.)

G. B. Tiepolo: Venuša a Aeneas (detail obrazu Venuša a Vulkán, 18.st.)

G. B. Tiepolo: Vulkánova dielňa (detail obrazu Venuša a Vulkán, 18.st.)

D. Teniers st.: Venuša na návšteve u Vulkána (17.st.)

B. Thorvaldsen: Venuša a Mars u Vulkána

vulkanické sklo - sklo vulkanické

vulva - v oceánskom umení pozri *žaba*; v stredovekom umení *mandľa* (pozri *plod*); ďalej pozri *jablko* (Biedermann); *genitálie*, *Sheela-na-Gig*, *Bauby*, *vesica piscis*

-v súvislosti s heslom *Bauby*: Bauby je postava v gréckej mytológii (môžete ju nájsť v Japonsku aj pod iným názvom); keď *Demeter*, bohyňa plodnosti a úrody bola v hlbokom smútku nad stratou dcéry *Persefone*, spolu s ňou trpela aj zem a nastal *hladomor*; aby ju rozveselila, Bauby, bohyňa s veľkou pošvou začala poskakovať, vyprávať *oplzlé* vtipy a obnažovala svoje brucho a *genitálie*; Demeter si nemohla pomôcť a rozosmiala sa; v zdravom bruchu a v smiechu našla silu a išla hľadať svoju dcéru; a krajina bola opäť úrodná; figúrky známe ako Baubos sa nachádzajú v celej rade prostredí, obvykle s gréckym prepojením; boli masovo vyrábané v rade štýlov, ale základný štýl vždy vystavuje lono nejakým spôsobom: bacuľatá žena s nohami od seba a ukazuje *vulvu*, nahá postava v podobe veľkého brucha a nôh drží harfu na zadnej strane diváka, nahý bezhlavý trup s tvárou na tele a vulvou v brade tváre, sediaca postava s nadmernou vulvou vyplňajúcou priestor medzi nohami; figúrky zvyčajne mali komplikované čiapky a niektorí si myslia, že ide o šálky alebo harfy; niektoré figúrky majú slučku vlisovanú do hlavy, čo nasvedčuje tomu, že boli nejakým spôsobom zavesené, prípadne slúžili ako *amulet*; pozri *anasyrma*

<http://readingmedievalbooks.wordpress.com/page/2/>

Sheela-na-Gig (kostol v Kilpeck, Herefordshire, Anglicko, 12.st.)

M. Knap: Lásky kvet (1996)

S. Filko: Slovak Šeherezáda – Šiška (bad paiting, 1978)

J. Želibská: Kus zeme II. (1974)